

ЦЕНТЪР
ЗА РАЗВИТИЕ
НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ

ГД Образование и култура

Програма „Учене през целия живот“

Програма
„Учене през целия живот“

Секторна програма
„Еразъм“

Програма „Еразъм“

Секторна програма „Еразъм“, част от най-голямата европейска програма за образование и обучение „Учене през целия живот“ (2007-2013), е насочена към висшето образование и е една от най-успешните инициативи на Европейската комисия. Създадена през 1987 година, тя повече от 20 години дава възможност на студентите и преподавателите от цяла Европа да участват в академичен и културен обмен на територията на континента. До момента повече от 2 000 000 студенти и повече от 100 000 университетски преподаватели са се включили в тази атрактивна и полезна европейска инициатива.

В програмата участват всички държави-членки на Европейския съюз, а също така Исландия, Лихтенщайн, Норвегия, Турция и от 2011 год. и Швейцария.

Днес програма „Еразъм“ е с нова визия, с по-богати възможности за мобилност (пътуване с цел практика или обучение) и обхваща следните мобилни дейности:

- Студентска мобилност с цел обучение;
- Студентска мобилност с цел практика;
- Преподавателска мобилност;
- Обучение на университетския преподавателски и преподавателски състав в европейски висши училища и търговски предприятия;
  - Обучение на персонала на търговски предприятия в чуждестранни висши образователни институции;
  - Интензивни програми.

Участници в програма „Еразъм“

По програмата могат да работят само висши училища, получили Университетската харта „Еразъм“ след кандидатстване за нея пред Европейската комисия. За осъществяване на мобилността документи се подават към Центъра за развитие на човешките ресурси, определен от Министерството на образованието, младежта и науката за Национална агенция по Програмата „Учене през целия живот“ за България. Кандидатстването се извършва от самите висши училища, както и от институциите в рамките на Консорциумите за студентски практики „Еразъм“. Физически лица не могат да кандидатстват директно към Центъра за развитие на човешките ресурси, тяхното участие се организира от съответната институция, в която учат, преподават или работят.

Кандидатстването към Центъра за развитие на човешките ресурси се извършва на основа на ежегодна Покана за подаване на предложения. Тя е достъпна за всички институции на Интернет страницата на ЦРЧР, където са публикувани и съответните практически ръководства и указания за кандидатстване.

Задължително условие за реализирането на студентска и преподавателска мобилност по програма „Еразъм“ е наличието на предварително подписани между партниращите висши училища двустранни споразумения за *Еразъм* обмен, в които се описват основните параметри на всяка мобилност.

Кандидати със специални потребности

Студентите и преподавателите със специални потребности могат да бъдат подпомогнати за участието в програмата с допълнителни финансови средства от изпращащия български университет и от българската национална агенция по Програмата „Учене през целия живот“ - Центърът за развитие на човешките ресурси.

Повече информация и полезни съвети може да получите от:

- Офисите за международна дейност на Еразъм университетите в България и техните Интернет страници;
- Център за развитие на човешките ресурси и Национална агенция по Програмата „Учене през целия живот“
тел.: 02/915 50 10
факс: 02/915 50 48
e-mail: hrdc@hrdc.bg
www.hrdc.bg

Мобилност с цел обучение

Студентите, завършили първата година от следването си в своята страна и продължаващи обучението си, включително до докторска степен, могат да осъществят период на обучение (мобилност) между 3 и 12 месеца в друга европейска държава.

Желаещите да бъдат участниците в дейността „Мобилност с цел обучение“ преминават през вътрешна селекция в своите университети. Селектираните студенти придобиват статут на „Еразъм студент“, чиито права и задължения са определени в Студентската харта *Еразъм*.

Студентската мобилност с цел обучение по програма Еразъм осигурява на българските студенти:

- Финансиране на периода на мобилността;
- Освобождаване от академични такси в приемащия университет;
- Езикова и културна подготовка за *Еразъм* периода посредством участие в Интензивните езикови курсове *Еразъм*, предназначени само за *Еразъм* студентите;
- Академично признаване на резултатите от обучението по време на *Еразъм* мобилността.

Студентски практики „Еразъм“

Програма „Еразъм“ подпомага студентски практики с продължителност между 3 и 12 месеца, провеждани в търговски предприятия и научни центрове в рамките на европейските държави. *Еразъм* практики не могат да се провеждат в институциите на Европейския съюз, както и в посолствата и дипломатическите мисии и институциите, ангажирани с управлението на европейски програми и инициативи.

Студентските практики *Еразъм* са насочени към придобиването на практически опит и умения в международна среда и запознаването с изискванията и особеностите на общоевропейския пазар на труда. Благодарение на тези практики *Еразъм* студентите придобиват ключови компетенции и квалификации - комуникационни умения, способност за работа в екип, познания за чужди култури и пазари, анализ и работа с информация и др.

Участниците в „Мобилността с цел практика“ подлежат на селекция в българските университети, където се обучават. Селектираните студенти придобиват статут на *Еразъм* студент, чиито права и задължения са определени в Студентската харта *Еразъм*.

Полза от студентските практики

Студентските практики *Еразъм* предлагат на българските студенти:

- Месечен *Еразъм* грант за периода на мобилност;
- Европейски договор за практика между българското висше училище, предприятието в Европейския съюз и студента;
- Езикова и културна подготовка за *Еразъм* периода посредством участие в Интензивните езикови курсове *Еразъм*, предназначени само за *Еразъм* студенти;
- Признаване на постиженията от мобилния период
  - ♦ отразяване в Европас приложението към дипломата,
  - ♦ отразяване в Европас документите,
  - ♦ чрез Европейската система за трансфер на кредити.

Преподавателска мобилност

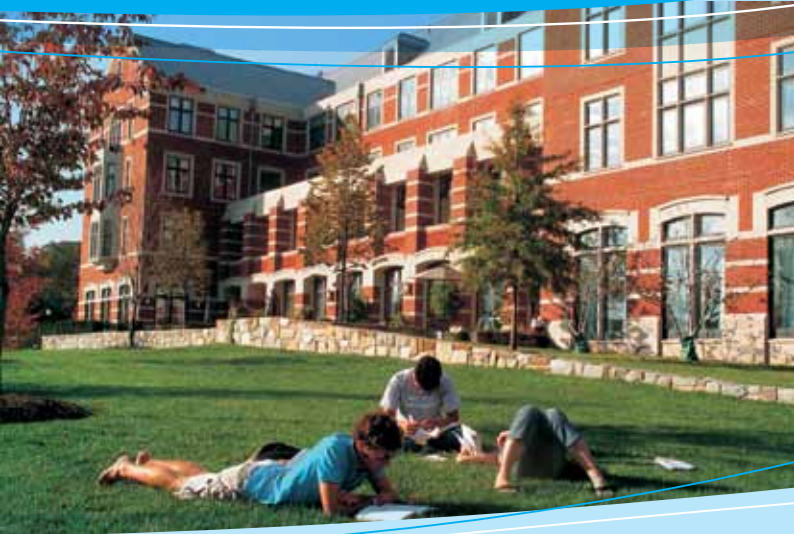
Програма „Еразъм“ подпомага мобилността на българските университетски преподаватели в европейски приемащ университет, който притежава Университетска харта „Еразъм“. Целта на тази мобилност е, от една страна, да разшири европейските измерения в преподаването, а от друга, дава възможност на студентите, които не са участвали в мобилност, да се срещнат с иновативни методи и подходи на преподаване. Тази дейност създава реални условия за разработването на съвместни учебни програми, обмен на учебно съдържание и методи на преподаване между партниращите институции.

Престоят по преподавателската мобилност *Еразъм* е в период от една до 6 седмици и с минимален период на преподаване 5 учебни часа.

Програмата предлага следните възможности на българските преподаватели:

- помощно финансиране на пътните разходи;
- финансиране на разходите за една седмица от *Еразъм* престоя според дестинацията на гостуването и условията на живот в приемащата европейска държава.

Мобилност на академичния състав

Като нова мярка за интернационализация на висшите училища, от 2007 г. в програма „Еразъм“ е въведена „Мобилност с цел обучение на академичния и неакадемичния състав“, която може да се осъществи в други висши образователни институции или в търговски предприятия в рамките на Европейския съюз. Целта на мобилността е обмяна на опит и повишаване на професионалните умения и компетенции на академичния състав. Дейността дава възможност и за мобилност на персонала на търговските предприятия в партньорски висши училища.

Продължителността на мобилността може да бъде между 1 и 6 седмици в рамките на една академична година.

Програма „Еразъм“ предлага следните възможности на академичния състав:

- помощно финансиране на пътните разходи;
- финансиране на разходите за една седмица от *Еразъм* престоя според дестинацията на гостуването и условията на живот в приемащата европейска държава.

Интензивни програми

Интензивните програми са кратки, структурирани учебни програми (от 2 до 6 седмици - летни училища и блок-семинари), провеждани с преподаватели и студенти от поне три участващи университета от три различни европейски държави. Тези програми насърчават ефективното многонационално преподаване на специализирани учебни дисциплини, които са малко популярни на европейско ниво. Дават възможност на студентите и преподавателите да работят заедно в многонационални групи, като се възползват от предимствата на специфичните условия за преподаване и учене, различни от тези в изпращащите ги университети.

- Стимулират се Интензивни програми с изразени европейски измерения в преподаването и такива, които предлагат интердисциплинарен подход при постигане целите на програмата.

- Минималният брой чуждестранни участващи студенти е 10, като съотношението между преподавателите и студентите трябва да позволява активното участие в учебните занятия и да създава условия за развитие на заложените в учебната програма елементи.

- Препоръчителното съотношение е минимум един преподавател на петима студенти.

От 2007 година българските висши училища, желаещи да реализират проект за Интензивна програма, могат да кандидатстват за финансиране директно към Центъра за развитие на човешките ресурси, при условие, че притежават Университетска харта „Еразъм“, валидна за периода 2007 – 2013 г.

Проектите за Интензивни програми не могат да продължават повече от 3 последователни години.

Програма „Еразъм“ финансира:

- пътните разходи на участващи в програмата чуждестранни студенти и преподаватели;
- разходите за престой на участници;
- организационни разходи.

Ролята на Националната агенция

Центърът за развитие на човешките ресурси е Националната агенция за България по Програма „Учене през целия живот“ (2007-2013).

Националната агенция играе важна роля в практическото изпълнение на Програмата, като администрира децентрализираните дейности в целия проектен цикъл:

- разпространява информация за дейностите на Програмата;
- приема и регистрира кандидатурите;
- организира селекцията;
- сключва договори с успешно преминалите селекцията кандидати;
- извършва плащанията по договорите;
- извършва мониторинг и консултации на финансираните проекти;
- приема отчетите по тези проекти;
- организира дейности за разпространение и валоризация на резултатите от успешни проекти.

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Настоящата публикация отразява единствено възгледите на авторите и Комисията не носи отговорност за начина, по който може да бъде използвана съдържащата се информация.

**ЦЕНТЪР
ЗА РАЗВИТИЕ
НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ**

Център за развитие на човешките ресурси

1000 София, ул. „Граф Игнатиев“ 15, ет. 3

тел. (+359 2) 915 50 10, факс: (+ 359 2) 915 50 49

hrdc@hrdc.bg, www.hrdc.bg

Приемно време:

вторник и четвъртък от 14.00 ч. до 17.00 ч.

Център за развитие
на човешките ресурси
е сертифициран по
стандарт ISO 9001:2008